

Αντιφώνηση Ερατούς Κοζάκου - Μαρκουλλή

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι, φίλες και φίλοι,

Είμαι ευγνώμων στον ΟΠΕΚ για την απονομή του Βραβείου Πρωτοποριακής Δημιουργίας «Γιάννος Κρανιδιώτης», που έχει για μένα ιδιαίτερη αξία, για τους ακόλουθους λόγους:

Πρώτον, το Βραβείο φέρει το όνομα του Γιάννου Κρανιδιώτη, ενός πολιτικού που άφησε ανεξίτηλη τη σφραγίδα του στα πολιτικά δρώμενα Ελλάδας και Κύπρου. Είχα την τιμή να γνωρίσω τον Γιάννο το στο Υπουργείο Εξωτερικών το 1991-1992, όταν υπηρετούσα στη Διεύθυνση Κυπριακού και εκείνος ως Σύμβουλος της Κυπριακής Κυβέρνησης για θέματα ΕΟΚ. Θυμάμαι έντονα τη μεγάλη του οξυδέρκεια και διορατικότητα και τους ρεαλιστικούς του οραματισμούς για την Κύπρο. Η εκτίμηση μου για την προσφορά του είναι απεριόριστη. Η είδηση του θανάτου του μου προκάλεσε μεγάλη θλίψη, για την τόσο άκαιρη απώλεια ενός πολιτικού, που αν ζούσε, οι εξελίξεις, ιδιαίτερα στην Κύπρο, θα ήταν σίγουρα πολύ διαφορετικές.

Δεύτερον, το Βραβείο αυτό μου απονέμεται από τον ΟΠΕΚ, με τον οποίο με συνδέουν κοινές αρχές, στρατηγικοί στόχοι και οράματα, πρώτιστα για την λύση του Κυπριακού, αλλά και για την πλήρη και ενεργό αξιοποίηση της συμμετοχής μας στην ΕΕ, ως αποτελεσματικό εργαλείο για την επίτευξη αυτών των στόχων.

Τρίτον, το γεγονός ότι μοιράζομαι το Βραβείο, με τον φίλο Τουμάζο Τσελεπή, ένα άνθρωπο που εκτιμώ βαθύτατα, κορυφαίο γνώστη του Κυπριακού, που χαίρει ευρείας εκτίμησης, με χαροποιεί ιδιαίτερα.

Τέταρτον, η βράβευση αποτελεί ξεχωριστή τιμή για μένα, γιατί η επίλυση του Κυπριακού είχε πάντα κεντρικό και πρωταρχικό ρόλο στην όλη διπλωματική και πολιτική μου διαδρομή, μέχρι σήμερα. Από την άλλη, η εκ μητρογονίας Ποντιακή μου καταγωγή και το τραύμα του ξεριζωμού που κουβαλώ απ' τους προγόνους μου, με ωθούν να συνεχίσω να αγωνίζομαι, για να μην θρηνήσουμε ξανά άλλες χαμένες πατρίδες.

Ο Γιάννος Κρανιδιώτης ήταν ένας οραματιστής και ο κύριος αρχιτέκτονας της της στρατηγικής ένταξης της Κύπρου στην ΕΕ, η οποία σχεδιάστηκε για να επενεργήσει καταλυτικά για λύση του Κυπριακού, μέσα από ένα συνδυασμό Ευρωπαϊκών κινήτρων και παραμέτρων.

Δυστυχώς, όμως, με την ένταξη στην ΕΕ, μόνο το ένα μέρος της στρατηγικής αυτής υλοποιήθηκε. Το κομμάτι της λύσης του Κυπριακού, παραμένει ακόμα ανεκπλήρωτο, αφού με την Ελληνοκυπριακή απόρριψη του Σχεδίου Ανάν και όλες τις αποτυχημένες προσπάθειες που ακολούθησαν, με τελευταία στο Κραν Μοντανά, δεν φτάσαμε ποτέ σε συμφωνία, στερώντας το κράτος και τον λαό, από την αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων μας, ως ένα επανενωμένο, κανονικό κράτος-μέλος της ΕΕ. Έχω την έντονη πεποίθηση, πως αν ζούσε ο Γιάννος

Κρανιδιώτης, το Κυπριακό θα είχε πάρει άλλη τροπή και η λύση του θα είχε επιτευχθεί με την ένταξη.

Οι συνομιλίες για επίλυση του Κυπριακού, βρίσκονται εδώ και οκτώ χρόνια σ' ένα επικίνδυνο αδιέξοδο. Μετά τον τερματισμό της διάσκεψης στο Κραν Μοντανά, για τον οποίο η πλευρά μας φέρει βαρύτατο μερίδιο ευθύνης, ακολούθησαν πολιτικοί ακροβατισμοί με προβληματικές δικές μας θέσεις, περιλαμβανομένων και των άκρως επιζήμιων συζητήσεων, πίσω από κλειστές πόρτες, για λύση δύο κρατών, που συνέβαλαν στην μη επανέναρξη των διαπραγματεύσεων πριν τις ΤΚ εκλογές του 2020.

Η πολεμική που άσκησε η Τουρκία εναντίον του τέως ΤΚ ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί και η έλλειψη προόδου για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων, οδήγησαν στην μη επανεκλογή του, αφήνοντας να χαθεί η πιο σημαντική ευκαιρία για λύση του Κυπριακού, με ένα Τουρκοκύπριο ηγέτη που πάλεψε όσο κανένας άλλος για την λύση.

Έκτοτε, η Ομοσπονδιακή λύση απορρίπτεται από την Τουρκία και από την Τουρκοκυπριακή ηγεσία, ενώ η επιμονή τους στη λύση δύο κρατών βραχυκυκλώνει την επανέναρξη των συνομιλιών, στη βάση του συμφωνημένου πλαισίου και του διαπραγματευτικού κεκτημένου.

Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, η διαδικασία εκλογής νέου ΤΚ ηγέτη τον προσεχή Οκτώβριο, αποκτά κομβική σημασία, κυρίως για το μέλλον των Τουρκοκυπρίων, αλλά και για την ίδια την Ομοσπονδιακή λύση.

Δυστυχώς, οι νέες προσπάθειες του ΓΓ φαίνεται να προσκρούουν στα ίδια αδιέξοδα και εθνικιστικές αγκυλώσεις, προκαλώντας ανησυχία για την έκβαση τους. Με αυτά τα δεδομένα, το Κυπριακό βρίσκεται, κυριολεκτικά, στο χείλος της διχοτόμησης, με ορατή την απειλή για μόνιμη στρατιωτική παρουσία της Τουρκίας στο νησί, αλλοίωση της ταυτότητας των ΤΚ, παγίωση των τετελεσμένων με στόχο την πλήρη πληθυσμιακή, πολιτική, οικονομική και πολιτισμική τουρκοποίηση της κατεχόμενης Κύπρου και προσάρτηση της, όταν η Τουρκία κρίνει πως είναι προς το συμφέρον της.

Είναι με βάση αυτό το σκοτεινό σκηνικό, που μοιράζομαι μαζί σας κάποιες σκέψεις για το τί πρέπει να αλλάξει στη σχέση μας με τους Τουρκοκύπριους και στη διαπραγματευτική διαδικασία, αν θέλουμε να αποτρέψουμε τη διχοτόμηση και να έχουμε επιτέλους μια λύση του Κυπριακού, που θα τερματίζει την Τουρκική κατοχή και θα επανενώνει το κράτος μέσα από μια ομοσπονδιακή λύση, με την πλήρη αξιοποίηση και απόλαυση, με τους ΤΚ συμπατριώτες μας, των οφελών της ιδιότητας μας ως μέλος της ΕΕ.

1. Πρώτιστος στόχος είναι να απαλλαγούμε από την κατάρα του εθνικισμού, που προκάλεσε τόση δυστυχία και καταστροφές στον τόπο και τον λαό μας. Να αναδείξουμε και να αξιοποιήσουμε τον πολυπολιτισμικό πλούτο της Κύπρου και να καλλιεργήσουμε στους πολίτες την αγάπη για όλες τις κοινότητες, με πλήρη σεβασμό στις διαφορετικές κουλτούρες, γλώσσες, θρησκείες και παραδόσεις.

2. Δεύτερο, μέσα από μια ευρεία εκστρατεία, θα πρέπει να εμπεδωθεί στους Κύπριους η πεποίθηση ότι η μόνη ρεαλιστική λύση, είναι η διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία με πολιτική ισότητα. Μια τέτοια προσπάθεια δεν αναμένεται να αναληφθεί από τους ηγέτες, γιατί ο μεν ΤΚ εμμένει στη λύση δύο κρατών, ο δε ΕΚ δεν έχει αποδείξει στην πράξη ότι έχει την πολιτική βούληση να προχωρήσει αποφασιστικά, υιοθετώντας, αναλλοίωτο, το σύνολο του διαπραγματευτικού κεκτημένου. Επομένως, οι ΕΚ και ΤΚ πολιτικές δυνάμεις, που στηρίζουν την ομοσπονδιακή λύση, και η κοινωνία των πολιτών, έχουν ιστορική ευθύνη να συνενώσουν δυνάμεις και να διαδώσουν αυτό το μήνυμα, εξηγώντας παράλληλα ότι τυχόν εγκατάλειψη της ομοσπονδιακής λύσης ή των συγκλίσεων, θα μας οδηγήσει, με μαθηματική ακρίβεια, στην διχοτόμηση.
3. Τρίτον, θα πρέπει να σχεδιαστεί μια νέα διαδικασία διαπραγμάτευσης που να διαπνέεται από πλήρη διαφάνεια. Η άγνοια των πολιτών για το τι συζητείται στις συνομιλίες, αλλά και για το τί είναι και πώς λειτουργεί ένα ομοσπονδιακό σύστημα, τους αφήνει στο σκοτάδι και τους καθιστά ευάλωτους στην παραπληροφόρηση και στην πολεμική εναντίον της ομοσπονδιακής λύσης. Τα Ηνωμένα Έθνη έχουν ευθύνη να δημοσιοποιήσουν τις συγκλίσεις, ούτως ώστε οι πολίτες να γνωρίζουν πόσο κοντά φτάσαμε σε συμφωνία στο Κραν Μοντανά και ποια θέματα εκκρεμούν, να κατανοήσουν τις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης ομοσπονδιακής διευθέτησης και να είναι προετοιμασμένοι όταν κληθούν να ψηφίσουν σε δημοψηφίσματα.
4. Τέτατον, η διαπραγματευτική διαδικασία πάσχει και από μια άλλη σοβαρή παθογένεια, το γεγονός ότι από το 1968, οι διαπραγματεύσεις αποτελούν αποκλειστικό προνόμιο των δύο ηγετών, με αποτέλεσμα προσωπικές ατζέντες και κομματικά και εκλογικά βαρίδια, να επηρεάζουν αρνητικά την πρόοδο. Μέσα, όμως, από μια περιεκτική διαδικασία, στην οποία θα συμμετέχει ουσιαστικά η ευρύτερη κοινωνία των πολιτών, περιλαμβανομένων των γυναικών και των νέων, θα μπορέσει να υιοθετηθεί, από μια μεγάλη πλειοψηφία και στις δύο κοινότητες, μια συμφωνία που να στοχεύει σε ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος, βασισμένο στην ισότητα των φύλων, στην αξιοποίηση των νέων, στην ισονομία, τη δημοκρατία, τη δικαιοσύνη, την αξιοκρατία, την διαφάνεια και την πάταξη της διαφθοράς.
5. Πέμπτο, το γεγονός ότι η Κυπριακή Δημοκρατία βρίσκεται εδώ και 62 χρόνια σε μια πολιτικά έκρυθμη κατάσταση, με τη μη συμμετοχή των ΤΚ στην διακυβέρνηση, δεν συμβάλλει στο στόχο της επανένωσης. Αυτό πρέπει να το αντιληφθούμε ως ΕΚ και να πείσουμε τους ΤΚ συμπατριώτες μας και τη διεθνή κοινότητα, ότι η διατήρηση του μονοπωλίου της διακυβέρνησης από τους ΕΚ, δεν αποτελεί επιλογή μας και ότι η συγκυβέρνηση με τους ΤΚ, μέσα από ένα ομοσπονδιακό σύστημα, αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα.
6. Και τέλος, προβάλλοντας τα οφέλη που θα προκύψουν από την επίλυση μιας από τις πιο μακροχρόνιες συγκρούσεις, θα πρέπει να αναδεικνύονται, πέραν από τις προφανείς ευεργετικές συνέπειες για τους ίδιους τους Κυπρίους, και τα οφέλη που θα προκύψουν για

την Ελλάδα και για την Τουρκία, με διασύνδεση της ευρωπαϊκής προοπτικής της τελευταίας, καθώς και για την ίδια την ΕΕ, υπενθυμίζοντας ότι το ευρωπαϊκό οικοδόμημα αποτελεί ένα εγχείρημα που θα μπορούσε και θα πρέπει να αποτελεί καταλύτη, στη βάση αρχών και αξιών, για την εμπέδωση της ειρήνης, της ασφάλειας και της ευημερίας.

Ένα τέτοιο όραμα, πιστεύω, είχε ο Γιάννος Κρανιδιώτης, του οποίου ο πρόωρός θάνατος, δεν του επέτρεψε να το υλοποιήσει. Όσοι, όμως, πιστεύουμε στο όραμα μιας ελεύθερης, επανενωμένης κοινής πατρίδας ΕΚ & ΤΚ, μιας πατρίδας της ειρήνης και της προόδου και αναπόσπαστου μέλους της ΕΕ, έχουμε την υποχρέωση να εργαστούμε με το ίδιο πάθος και την ίδια φλόγα που χαρακτήριζαν τον Γιάννο, για την εκπλήρωση του, για να αποτρέψουμε την ολέθρια διχοτόμηση.

Αυτό το τιμητικό βραβείο θα μου θυμίζει καθημερινά αυτό το χρέος!

Σας ευχαριστώ!